

Πανταχοῦ εἶδομεν ζωηρὰν ὑποστήριξιν τῆς βιολογικῆς καταπολεμήσεως τῶν ἐπιβλαβῶν ἐντόμων, δι' ὅσας περιπτώσεις αὕτη ἐνδείκνυται.

Κατὰ τὰς ὁμιλίαις μας μετὰ τῶν παλαιῶν φίλων μας ἐντομολόγων παρεκινήθημεν, ἵνα ἐκθέσωμεν τὰς ἡμετέρας γνώμας ἐπὶ τοῦ θέματος τῶν δυνατοτήτων τῆς βιολογικῆς καταπολεμήσεως ἐναντίον τοῦ δάκου εἰς τὴν διὰ τὰς 20 - 22 Νοεμβρίου 1956 ὁρισθεῖσαν συγκέντρωσιν εἰς Ἀντίβες τῶν μελῶν τῆς C. I. L. B. Κατεθέσαμεν εἰς τὴν Γενικὴν Γραμματεῖαν τῆς C. I. L. B. ἡμετέραν ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου ἐκθεσην.

Τέλος ἐκ Γαλλίας ἐπρομηθεύθημεν φύλλα *rhodoïde*, μὲ τὰ ὁποῖα κατασκευάζομεν κλωβοὺς ἐκτροφῆς τῶν ἐκ τῶν ἐλαίων παρασίτων τοῦ δάκου.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 20ῃ Δεκεμβρίου 1956

Μετὰ πάσης τιμῆς

Κωνστ. Ἰσαακίδης

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΕΞ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΩΝ ΑΠΟΣΤΟΛΗΣ ΕΙΣ ΕΩΣΙΑΝ Τῷ 1956

Πρὸς τὴν Ἀκαδημίαν Ἀθηνῶν

Ἀνταποκρινόμενοι εἰς σχετικὴν πρόσκλησιν τῆς Ἀκαδημίας Μόσχας, τὴν ὁποίαν ἀπεδέχθη ἡ ἡμετέρα Ἀκαδημία, ἐφθάσαμεν τὴν 20 Ἀπριλίου 1956 εἰς τὴν πρωτεύουσαν τῆς Ἐνώσεως Σοβιετικῶν Δημοκρατιῶν οἱ κ. Ἰ. Πολίτης, Ἰ. Καλιτσινάκης, Ἀ. Ὁρλάνδος, Μ. Καλομοίρης, Μ. Μητσόπουλος, Ἰ. Ξανθάκης καὶ ὁ ὑποφαινόμενος ὡς ἀρχηγὸς τῆς Ἀποστολῆς.

Ἡ δεξιόσις ἐκ μέρους τῆς Ἀκαδημίας Μόσχας διὰ τῶν ἀντιπροσώπων της, ἐν συνεχείᾳ δὲ ἢ φιλοξενία καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας ἐβδομάδας διαμονῆς μας ὑπῆρξε πλουσιοπαρόχως ἐγκαρδία. Τοῦτ' αὐτὸ δέον γὰρ λεχθῆναι καὶ διὰ τὴν ἐκ μέρους τῆς Ἀκαδημίας Κιέβου ὑποδοχὴν.

Κατὰ τὴν σύναξιν τοῦ προγράμματος ἐπισκέψεων κατεβλήθη φροντίς νὰ εἶναι τοῦτο ὅσον τὸ δυνατὸν περισσότερον ἐξυνηρητικὸν τῶν κυρίων σκοπῶν τῆς Ἀποστολῆς, οἱ ὅποιοι, φυσικά, ἦσαν ἡ ἄμεσος ἐπαφὴ καὶ γνωριμία μετὰ τῶν σπουδαιότερων παραγόντων τῆς ἐπιστημονικῆς καὶ καλλιτεχνικῆς δραστηριότητος τοῦ Σοβιετικοῦ Κράτους. Νομίζομεν δὲ ὅτι κατὰ μέγα μέρος οἱ σκοποὶ οὗτοι ἐπετεύχθησαν.

Κατὰ τὴν ἐπίσημον ἐπίσκεψίν μας εἰς τὸ μέγαρον τῆς Ἀκαδημίας Μόσχας (ἢ ἐγκατάστασις τῆς ὁποίας εἰς τὸ Ἀνάκτορον Ὁρλώφ εἶναι ἀξιοπρεπεστάτη) ἀντηλλάγησαν συναδελφικοὶ χαιρετισμοὶ πλήρεις ἐγκαρδιότητος καὶ φιλοφροσύνης, ἐδόθησαν δὲ ἀμοιβαίως λεπτομερεῖς πληροφοροῖαι περὶ τοῦ ἔργου, ὁργανώσεως καὶ λειτουργίας τῶν δύο ἀνωτάτων Πνευματικῶν Ἰδρυμάτων. Βάσει τῶν πληροφοριῶν τούτων ἐμορφώσαμεν τὴν γνώμην ὅτι ἡ Ἀκαδημία Μόσχας εἶναι κατ' οὐσίαν ἓνα πολυμελὲς Ἰνστιτοῦτον ἐπιστημονικῶν ἐρευνῶν καὶ ἐφαρμογῶν, λειτουργοῦν ἐν στενῇ ἐπαφῇ μετὰ τῶν κυβερνητικῶν παραγόντων, πρὸς καθοδήγησιν καὶ ἐνίσχυσιν τῆς κρατικῆς ὑπὲρ τῶν λαϊκῶν συμφερόντων δραστηριότητος. Ἄλλως τε οἱ πλείστοι τῶν Ἀκαδημαϊκῶν εἶναι καθηγηταὶ τῶν Ἀνωτάτων Σχολῶν, πολλοὶ δὲ ἐξ αὐτῶν εἶναι Ὑπουργοὶ καὶ Βουλευταὶ ἢ κατέχουν ἄλλας ὑψηλὰς θέσεις εἰς τὴν δρωσαν κρατικὴν ἱεραρχίαν. Ὅλοι οἱ Ἀκαδημαϊκοὶ ἐπιχειροῦν διαφωτιστικὰς καὶ καθοδηγητικὰς περιουδεῖαις εἰς ὅλα τὰ κέντρα τῆς Χώρας. Πρέπει γὰρ σημειωθῆναι ὅτι ἡ οἰκονομικὴ ἐκ μέρους τοῦ Κράτους ἐπικουρία πρὸς ἐνίσχυσιν τῶν ἐπιδιώξεων τῆς Ἀκαδημίας εἶναι τεραστία, σχεδὸν ἀπεριόρι-

στος, οἱ δὲ Ἀκαδημαῖκοι τόσον ἀπὸ ἀπόψεως ἱεραρχικῆς τάξεως, ὅσον καὶ ἀπὸ ἀπόψεως οἰκονομικῶν ἀπολαυτῶν εὐρίσκονται εἰς τὴν κορυφὴν τῆς κλίμακος.

Ὁ ὑποφαινόμενος ὁμιλῶν ἐκ μέρους τῆς ἡμετέρας Ἀκαδημίας, προμύητορος, ὡς ἐκ τοῦ τίτλου τῆς, ὄλων τῶν Ἀκαδημιῶν τοῦ Κόσμου, ἐτόνισε τὴν ἀξίαν καὶ τὴν δύναμιν τοῦ πνεύματος ἐν τῇ ἐξελίξει ἀπασῶν τῶν μορφῶν τῆς ζωῆς, διὰ τὰ συμπεράνη ὅτι ἂν τὰ ἀκατανίκητα ὄπλα τοῦ πνεύματος χρησιμοποιηθοῦν τιμίως καὶ σθεναρῶς ὑπὸ τῶν ἐχόντων τὸ ὑψηλὸν προνόμιον τὰ τὰ χειρίζονται, μεγάλη ἀναμφισβητήτως θὰ εἶναι καὶ σωτηρία ἢ ἐπίδρασις των ὑπὲρ τῆς εἰρηρικῆς διαβιώσεως καὶ προόδου τῆς Ἀνθρωπότητος. Ἐκφράσεις ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας τῆς σκέψεως καὶ τοῦ λόγου συνήνησαν ἀπήχησιν πάντοτε εὐνοϊκὴν. Ἄλλως τε καταφανῆς ὑπῆρξεν ἡ προσπάθεια τῶν φιλοξενούντων τὰ πεισθῶμεν ἐξ ἀμέσου ἀντιλήψεως ὅτι ἡ πνευματικὴ καὶ θρησκευτικὴ ἐλευθερία ἦτο ἀκόλυτος εἰς τὴν χώραν των.

Ἐκ τῆς ἐπισκέψεώς μας εἰς τὸ Πανεπιστήμιον τῆς Μόσχας, κολοσσαῖον συγκρότημα παμμεγέθων κυριακῶν ἐγκαταστάσεων, ἀπεκομίσαμεν τὴν ἐντύπωσιν ἀνένου καὶ ἀποδοτικῆς λειτουργίας. Ὑπερδιακόσιοι καθηγηταὶ καὶ ὑπερδισχίλιοι ὑφηγηταὶ καὶ ἐπιμεληταὶ διδάσκουν τοὺς 23.000 φοιτητὰς τῶν 12 Πανεπιστημιακῶν Σχολῶν.

Ἡ Βιβλιοθήκη Λένιν ἐν τῇ αὐτῇ πόλει, οἰκοδόμημα δεκαοκτῶ ὁρόφων, ἐγκλείει δεκαοκτῶ ἑκατομύρια τόμων, ἐξυηρητεῖται δὲ ἀπὸ 2200 ὑπαλλήλων, δι' ὃ φυσικὸν εἶναι τὰ προσφέρεται μετὰ πάσης ἀνέσεως εἰς ὅλους τοὺς κατὰ κλάδους καὶ ἐιδικότητας ἐπιστήμονας, σπουδαστάς, μελετητὰς, οἱ ὅποιοι καταπλημμυροῦν τὰς ἀντιστοιχοῦσας Καταφανῆς γίνεται ἐκ πολλῶν ἐκδηλώσεων πόσον φιλαναγῶσται καὶ φιλομαθεῖς εἶναι οἱ σύγχρονοι Ρῶσοι, μεταξὺ τῶν ὁποίων δὲν ὑφίστανται καθόλου σχεδὸν ἀναλφάβητοι σήμερον.

Τὰ μουσεῖα καὶ αἱ πινακοθήκαι εἶναι ἀπὸ ἀπόψεως ταξινομήσεως, ἐκθέσεως, προβολῆς τῶν ἔργων τέχνης ἀρτίως ὀργανωμένα, ἄξιον δὲ σημειώσεως εἶναι ὅτι κατωρθώθη τὰ περισωθῶν ἐν μέσῳ ἐπαναστάσεων, πολέμων, ξενικῶν κατοχῶν ὅλοι οἱ καλλιτεχνικοὶ θησαυροὶ τῆς χώρας, οἱ ὅποιοι εἶναι λίαν ἀξιόλογοι.

Ἰδιαιτέρως ἐκ τῆς ἐπισκέψεώς μας εἰς τὰ ἀπέραντα μουσεῖα τοῦ Κρεμλίνου ἀπεκομίσαμεν ζωηρὰν ἐντύπωσιν οὐ μόνον ἐκ τοῦ πλήθους τῶν ἐκτεθειμένων καλλιτεχνημάτων καὶ τῆς εὐστόχου κατατάξεώς των ἀλλὰ καὶ ἐκ τῆς διασώσεως, διατηρήσεως καὶ στοργικῆς περιφρουρήσεως τούτων. Ἡ ἐθνικὴ τοαρικὴ κληρονομία παρέμεινε σεβαστὴ ἀπὸ τὸ ἰσχυρὸν πολιτικὸν καθεστῶς, ἀναγνωρισμένης οὕτως ἐμπροκίτως τῆς θέσεώς της καὶ τῆς ἀξίας της ἐντὸς τῆς ἱστορίας τοῦ Ρωσικοῦ Λαοῦ.

Τὰ θέατρα, ἐπιχορηγούμενα δαφυλῶς, λειτουργοῦν μὲ ἀξιοθαύμαστον ἀριότητα. Τὰ σκηνικὰ μέσα εἶναι ἄφθονα καὶ τέλεια, τὸ δὲ ἔμφωνον καλλιτεχνικὸν ὄργανον ὑψηλῆς ποιότητος, ἰδίᾳ εἰς τὸ μελόδραμα καὶ τὸ μπαλέττο.

Ἐξ ἴσου ὑψηλὸν εἶναι καὶ τὸ ἀθλητικὸν πνεῦμα, ἡ ἀνάπτυξις τοῦ ὁποίου ὑποβοηθεῖται διὰ τῆς ἰδρύσεως μεγάλων σταδίων, γυμναστηρίων, κολυμβητικῶν δεξαμενῶν. Τὸ νέον στάδιον τῆς Μόσχας εἶναι ἐκ τῶν μεγαλύτερων τοῦ κόσμου, συγχρονισμένον διὰ τελείων ἐγκαταστάσεων.

Ἡ ἐπίσκεψίς μας εἰς τὴν Γεωργικὴν καὶ Βιομηχανικὴν ἔκθεσιν τῆς Μόσχας, ἀνεπτυγμένην ἐπὶ εὐδυνάτης δεινροφύτου καὶ ἀνθοβριθούσας ἐκτάσεως, διαστίχεται ἀπὸ κρήνας καὶ ἀναβρυτήρια, μᾶς ἔδωκε τὴν εὐκαιρίαν τὰ ἐκτιμήσωμεν καὶ τὴν καλαίσθητον ἐπιδεξιότητα τῆς ὀργανώσεώς της καὶ τὸν πλοῦτον τῶν ἐκλεκτῶν ἐκθεμάτων της. Τὰ προϊόντα, γεωργικὰ καὶ βιομηχανικὰ, τῶν 46 Δημοκρατιῶν τῆς Σοβ. Ἐνώσεως ἐξετίθεντο εἰς 240 μόνιμα περίπτερα κομψῆς κατασκευῆς εἰς τὸν ἰδιαίτερον τοπικὸν ρυθμὸν ἐκάστης Δημοκρατίας.

Βαθειαν ἐντύπωσιν μᾶς ἐνεποίησεν ἡ παρακολούθησις τῆς Θείας λειτουργίας τὴν Κυριακὴν εἰς τὸν Μητροπολιτικὸν ναὸν τῆς Μόσχας. Πυκνὸν πλῆθος πιστῶν ἐπλήρουν ἀσφουκτικῶς τὸν εὐρὺν καὶ εὐπρεπῆ οἶκον τοῦ Θεοῦ, ἡ δὲ ἐπικρατοῦσα κατάνυξις, φθάνουσα μεταξὺ τῶν περισσοτέρων λειτουργουμένων μέχρι δακρῶν, ἀφθόνως ρεόντων, μετέδιδε δέος καὶ ρίγος. Εἶναι ἀληθὲς ὅτι ἡ πλειοψηφία τοῦ ἐκκλησιασματος ἀπετελεῖτο ἀπὸ γυναικας καὶ δὴ ὠρίμου ἡλικίας, δὲν ἔλειπον ὅμως καὶ νεώτερα ἄτομα. Πολὺ ὀλιγότερα ἦσαν τὰ μικρὰ παιδιὰ. Τὴν ἐντύπωσιν μας περὶ τῆς ἐπιβιώσεως τοῦ χριστιανικοῦ αἰσθήματος καὶ περὶ τοῦ σεβασμοῦ τῆς θρησκευτικῆς ἐλευθερίας ἐν μέσῳ τόσοσιν δραστικοῦ κηρύγματος ἀθείας, ἐνίσχυσεν ἡ ἐπίσκεψίς μας εἰς τὴν μεγάλην Λαύραν τοῦ Ζαγόρσκ, κτίσμα ἢ μᾶλλον συγκρότημα κτισμάτων, πρωτοθεμελιωθὲν τὸν δέκατον τέταρτον αἰῶνα ὑπὸ τοῦ Ἁγίου Σεργίου, ἀπλοῦκοῦ ποιμένος, τὸν ὁποῖον ἡ πίστις καὶ ἡ δρᾶσις ἀνέδειξεν εἰς ἕνα ἐκ τῶν κορυφαίων Ἀποστόλων τοῦ Ρωσικοῦ Χριστιανισμοῦ. Περιβαλλόμενον ὑπὸ εὐρέος φρουριακοῦ τείχους τὸ μοναστήριον τοῦτο, θέατρον διὰ μέσου τῶν αἰῶνων καὶ πολλῶν πολεμικῶν κατορθωμάτων, κατέχει μεγάλην ἔκτασιν ἐπὶ τῆς ὁποίας ὀρθοῦνται ἐπὶ ἀρχαῖοι ναοὶ καὶ πλείστα ἄλλα κτίρια, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ ἀνάκτορον κτισθὲν ὑπὸ τῆς αὐτοκρατειρας Ἑλισσάβετ. Ἐν αὐτῷ στεγάζεται σήμερον ἡ μόνη Ἀνωτέρα Θεολογικὴ Σχολὴ τῆς Ρωσίας, εἰς τὴν ὁποίαν φοιτοῦν ὡς οἰκότεροισι διακόσιοι σπουδασταί. Δύο ἄλλα Σεμινάρια, μικροτέρας σπουδαιότητος, λειτουργοῦν ἀκόμη, ἕνα εἰς τὴν Μόσχαν καὶ τὸ ἄλλο εἰς τὸ Λένινγκραντ. Εἰς ἕνα ἐκ τῶν ναῶν τοῦ Ζαγόρσκ διατηρεῖται ὁ τάφος τοῦ ἐπιφανοῦς κληρικοῦ καὶ φιλοσόφου τοῦ 16ου αἰῶνος Μάξιμου τοῦ Γραϊκοῦ, εἰς τὴν διαφωτιστικὴν, κατηχητικὴν καὶ ὀργανωτικὴν δρᾶσιν τοῦ ὁποίου τόσα ὄφειλεν τὸ Ρωσικὸν ἔθνος, ὅπερ δικαίως τὸν κατέταξε μεταξὺ τῶν Ἁγίων τῆς Ἐκκλησίας του. Ἡ ἐπίσκεψίς μας εἰς τὴν μεγαλύντερον καὶ ἀγιωτέραν ταύτην Λαύραν τῆς Ρωσίας συνέπεσε μὲ τὴν παραμονὴν τῆς 15ης Αὐγούστου (κατὰ τὸ παλ. ἡμερολ.) καὶ οὕτως μᾶς ἐδόθη ἡ εὐκαιρία νὰ παρακολούθησωμεν τὴν συροσὴν πλῆθους προσκνητῶν ἀπὸ ὅλα τὰ περὶχωρα, οἵτινες συνεκεντρώοντο διὰ νὰ καθηγεύσαν μὲ ὀλονυκτίας τὴν εορτὴν τῆς Θεομήτορος, τῆς ὁποίας τὴν εἰκόνα, ὑψωθεῖσαν εἰς τὸ μέσον τοῦ κεντρικοῦ ναοῦ, διεκόσμουσαν μὲ ἄνθη. Ὁ ἡγούμενος, ὀνόματι Ποιμὴν, καὶ ἄλλοι μοναχοὶ — πλεόν τῶν ἑκατὸν μονάζουν ἐκεῖ — ἦσαν ἅπαντες ἴσαν εὐπαρουσίαστοι, εὐπαιδευτοὶ καὶ φιλόξενοι.

Τὸ Λένινγκραντ (ἢ ἀρχαία Πετρούπολις) ἐξακολουθεῖ νὰ εἶναι ὡραία αὐτοκρατορικὴ πόλις ἐν-ρωπαϊκῆς φυσιογνωμίας μὲ παλμὸν κοινωνικῆς ζωῆς ἐπιτονότερον καὶ χαριέστερον. Τὸ Πανεπιστήμιον, ἡ Βιβλιοθήκη, τὰ Θέατρα, τὸ ἀπέραντον μουσεῖον τοῦ Ἑρεμιτὰζ μὲ τὸ πλῆθος τῶν καλλιτεχνικῶν του θησαυρῶν ἀλόβητον, λειτουργοῦν ὁμαλῶς καὶ εἶναι πολυσύχναστα ὅλα. Ἄν ἡ πόλις τιμᾶται σήμερον εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Λένιν, ἃν ἡ βιομηχανικὴ τῆς ἀκμῆ τιμᾶται εἰς τὸ ὄνομα Κύρωφ, ἃν ἐπιδεικνύεται προσωρομομένον εἰς τὰς ὄχθας τοῦ Νέβα τὸ καταδρομικὸν «Ἀουρόρα» ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἐξεργράγη τὸ πρῶτον ἡ κομμουνιστικὴ ἐπανάστασις τοῦ 1917, ἐν τούτοις δὲν τιμᾶται ὀλιγότερον καὶ δὲν ἐξαίρεται ἀσθενέστερον ἢ μνήμη τοῦ Μεγάλου Πέτρου, τοῦ ὁποίου καὶ ὁ ὑπερμεγέθης ἀνδριάς διατηρεῖται εἰς τὸ βάθρον του παρὰ τὸ Ναυαρχεῖον καὶ ἡ πρώτη ταπεινὴ του κατοικία, ὅτε ἐθεμελίωσε τὴν πόλιν, ἐπιδεικνύμενα ὡς ἐθνικὰ μνημεῖα. Ἐπίσης διασώζονται εἰς τὸ «Ἑρεμιτὰζ» πλείστα κειμήλια τῆς ζωῆς του καθὼς καὶ ἄλλων αὐτοκρατόρων καὶ αὐτοκρατορισῶν τῆς Ρωσίας.

Τὰ ἀνάκτορα τοῦ Πέτερρωφ καὶ τοῦ Τσάρσκοε - Σελό (ἢ τελευταία αὕτη πόλις ἔχει μετονομασθῆ εἰς Πούσκινον πρὸς τιμὴν τοῦ μαθητεύσαντος εἰς τὸ ἐκεῖ Γυμνάσιον ποιητοῦ Ποῦσκιν), καταστραφέντα κατὰ τὸν πόλεμον, πρόκειται νὰ ἀνοικοδομηθοῦν ὡς ἱστορικὰ μνημεῖα. Ἡ πλήρης ἀνοικοδομήσις καὶ ὁ τελειότερος ἐπιστημονικὸς ἐμπλουτισμὸς τοῦ παρὰ τὸ Λένινγκραντ νεωτάτου μεγάλου

Ἀστεροσκοπεῖον τοῦ Πούλκοβο, ἀποτελοῦν τραγὴν μαρτυρίαν τοῦ ἐνεργοῦ καὶ ἀφειδοῦς ἐνδιαφέροντος τοῦ Ρωσικοῦ Κράτους ὑπὲρ τῆς ἐπιστήμης. Τὸ ἀστεροσκοπεῖον τοῦτο, καταστραφὲν ὀλοσχερῶς ὑπὸ τῶν Γερμανῶν, ἀνικοδομήθη ἐκ βάθρων μεγαλοπρεπέστερον ἐντὸς ὀλίγων ἐτῶν.

Ὁ τελευταῖος σταθμὸς τῆς ἐπισκέψεώς μας ἦτο τὸ Κίεβον. Ἡ δεξίωσις ἐκ μέρους τῆς Ἀκαδημίας ὑπῆρξεν ἀκόμη περισσότερον ἐγκαρδία. Εὐχάριστον ἔκκληξιν ἀπετέλεσεν ἡ προσφώνησίς μας εἰς ἄπταιστον ἑλληνικὴν ἀπὸ τὸν καθηγητὴν κ. Ἀνδρέαν Μπελέτοκι, τοῦ ὁποῖου ἡ ὄλη δραῖσις πρὸς ἐξάπλωσιν τῆς ἑλληνικῆς φιλολογίας καὶ γλώσσης εἶναι ἀξία ἰδιαίτερας μνείας.

Θερμοὶ λόγοι ἀντηλλάγησαν κατὰ τὴν ἐπίσημον ἐπίσκεψίν μας εἰς τὸ Μέγαρον τῆς Ἀκαδημίας Ἡ μνημόνευσις κατὰ τὴν ὁμιλίαν μου τῶν στενῶν διὰ μέσου τῶν αἰῶνων ἱστορικῶν δεσμῶν Βυζαντινοῦ καὶ Οὐκρανίας ἐνεποίησεν εὐχάριστον ἐπιδοκιμαστικὴν ἐντύπωσιν. Τοὺς δεσμοὺς τούτους ὑπερθυμίζει ἔσασί τὸ ὑφούμενον πάντοτε ἐπὶ περιβλέπτου λόφου εἰς τὸ ἄκρον ὠραῖον πάρκου καὶ ὑπὲρ τὴν ἀγαθὴν κοιλάδα τοῦ ποταμοῦ Δνειπέρου, ὑπερμέγεθες γάλκινον ἄγαλμα τοῦ Μεγάλου βασιλέως τῆς Οὐκρανίας Βλαδιμήρου, ἀνατίνοτος διὰ τῆς δεξιᾶς πελώριον σταυρῶν. Εἶναι ὁ ἐκχριστιανίσας ὁμάδῳ τὸς Ρώσους ἰσαπόστολος βασιλεὺς, γαμβρὸς τῶν αυτοκρατόρων τοῦ Βυζαντίου, Βασιλείου καὶ Κωνσταντίνου, σύζυγος τῆς ἀδελφῆς τῶν Ἄγγης, θεοδουμένης ὑπὸ τῆς Ρωσικῆς ἱστορίας ὡς «ὄργανον τῆς Θείας προνοίας» διὰ τὸν ἐκπολιτισμὸν τῆς χώρας των.

Ἄλλὰ καὶ τοῦ πρώτου μητροπολίτου τοῦ Κίεβου καὶ πάσης Ρωσσίας Ἕλληνος Θεοπόμπου, δὲν ἔχει σβῆσει ἡ μνήμη, ὅπως ἐπίσης ζωηροτάτη διατηρεῖται ἡ ἀντανάκλασις τοῦ Βυζαντίου ὑπὸ τοὺς χρυσοσκεπεῖς θόλους καὶ τὰ καλλιχρῶμα πηριωσιτὰ τοῦ περιωνύμου ναοῦ τῆς Ἁγίας Σοφίας, τοῦ ὁποῖου μετὰ πολλῆς στοργῆς ἐπιχειρεῖται ἡ ἐπιδιορθωσις καὶ ὁ εὐπρεπισμός. Δὲν παρέλευσα κατὰ τὰς ὁμιλίαις μου νὰ ὑπομνήσω καὶ προσφατοὺς ἱστορικοὺς δεσμοὺς μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Οὐκρανίας, ἀναφερθεὶς εἰς τοὺς χρόνους τῆς Φιλικῆς Ἐπιχείρησις, ἡ ὁποία τόσον πρόσφορον κλίμα ἀναπτύξεως εἶχεν εὖρει ἐπὶ τοῦ Οὐκρανικοῦ ἐδάφους, καθὼς καὶ εἰς τὴν ἐξόρμησιν τοῦ Ἰγρηλάντη, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν φιλοξενίαν τόσον καὶ τόσον ὁμογενῶν, οἵτινες, πλουτίσαντες ἐν μέσῳ τῶν Οὐκρανῶν, ἀπέβησαν μεγάλοι ἐθνικοὶ εὐεργεταὶ τῆς συγχρόνου Ἑλλάδος.

Δὲν εἶναι δύσκολον νὰ διαπιστώσῃ κανεὶς ὅτι εἰς τὴν εὐφορον Δημοκρατίαν τῆς Οὐκρανίας, πληθυσμῷ σαράντα περίπου ἑκατομμυρίων ψυχῶν, ὅσον ὑψηλὰ ἐπαίρεται ἡ ἐθνικὴ τῆς σημαία, ἄλλο τόσον βαθειὰ ριζοῦται ἡ ἐθνικὴ τῆς συνείδησις, ἐκφραζομένη μὲ ἰδίαν γλῶσσαν καὶ ἰδίαν λογοτεχνίαν. Χαρακτηριστικὸν τούτου ἀποτελεῖ καὶ ἡ λατρεία τῆς ὁποίας ἀπολαύει ἡ μνήμη τοῦ μεγάλου οὐκρανοῦ ποιητοῦ (καὶ ζωγράφου) Τοεφτσένκο. Ἐπ' ὀνόματι του τιμᾶται τὸ πανεπιστήμιον τοῦ Κίεβου, ἔμπροσθεν τοῦ ὁποῖου ἐγείρεται πανύψηλος, ὑπερφυσικός, ὁ γάλκινος ἀνδριάς του. Τὸ ὄνομά του φέρει ἡ κεντρικώτερα καὶ ὠραιότερα δενδροσκεπῆς καὶ ἀνθοκόσμητος λεωφόρος τῆς πόλεως. Μεγαλοπρεπὲς μέγαρον στεγάζει ὡς μουσεῖον ὅλα τὰ ἔργα του καὶ ὅλα τὰ κειμήλια τῆς ζωῆς του. Δεύτερον μουσεῖον ἀποτελεῖ ἡ οἰκία ἐν τῇ ὁποίᾳ εἶχε διαβιώσει. Ἐτέρου μεγάλου Οὐκρανοῦ συγγραφέως, τοῦ πεζογράφου Φράνκο, ἐπανηγυρίζετο ἐφέτος ἡ ἐπέτειος μὲ ὄλως ἐξαιρετικὰς τιμὰς, ἀποδεικνύσας κατὰ μίαν εἰσέτι φορὰν ποίαν ὑψηλὴν θέσιν κατέχει τὸ πνεῦμα εἰς τὴν ἐθνικὴν ἱεραρχίαν τῆς Ἐνώσεως τῶν Σοβιετικῶν Δημοκρατιῶν.

Τὰ μαθήματα ὄλων τῶν Σχολείων, ἀπὸ τῆς ἀνωτάτης μέχρι τῆς κατώτατης ἐκπαιδύσεως, ἀρχίζουσιν εἰς τὴν Ρωσίαν τὴν 1ην Σεπτεμβρίου. Ἐζήτησα εἰς τὸ Κίεβον νὰ ἐπισκεφθῶ ἕνα λειτουργῶν σχολεῖον. Ὁδηγήθημεν μετὰ τοῦ συναδέλφου κ. Ξανθάκη εἰς τὸ πλησιέστερον Γυμνάσιον. Ἦτο μικτόν. Ἐστεγάζετο εἰς παλαιὰν ἰδιωτικὴν οἰκίαν καλῶς διατηρουμένην. Παρέστημεν εἰς τὴν διδασκαλίαν δύο τάξεων. Οἱ μαθηταὶ ἑκατέρας δὲν ἦσαν περισσότεροι τῶν 30, μὲ ὑπεροχὴν ἀριθμητικὴν

τῶν θηλέων. Ἐντύπωσιν ἐνεποιεῖ πόσον εὐπρεπῶς, δύναται νὰ λεχθῆ καὶ καλαισθητικῶς, ἦσαν ἐνδε-
 δυμένα ὅλα τὰ παιδιὰ, ἀγόρια καὶ κορίτσια. Ἡ παρατήρησις αὕτη ἦτο γενικὴ. Ἀπανταχοῦ, τόσον εἰς
 τὰς πόλεις ὅσον καὶ εἰς τὰ χωριά, τὰ μικρὰ παιδιὰ ἔφερον κοσμίας περιβολάς, μαρτυρούσας ἰδιαιτέραν
 ὑπὲρ αὐτῶν στοργὴν καὶ φροντίδα. Παρηκολουθήσαμεν δύο μαθήματα, ἱστορίας καὶ φιλολογίας. Ἡ
 μέθοδος διδασκαλίας ἦτο ἀπλή, ἡπία, εὐστοχος. Ὁ διδάσκαλος ἐφέρετο πολὺ οἰκειῶς πρὸς τοὺς μα-
 θητάς, ἐτοποθετεῖτο πολὺ πλησίον των. Ἐδίδασκεν ὄχι ἀπὸ τῆς ἔδρας, ἀλλὰ περιφερόμενος μεταξὺ
 τῶν θρανίων (τὰ ὅποια ἦσαν ἄνετα καὶ καθαρὰ). Ἡ διδασκάλισσα ἐδίδασκε τὴν σύγχρονον ρωσικὴν
 ἱστορίαν χωρὶς φανατισμόν. Ἠρώτησε π. χ. ποῖοι λόγοι εἶχον προκαλέσει τὴν ἐπανάστασιν τοῦ 1917·
 καὶ ἡ προτιμηθεῖσα μαθήτρια ἀπήτησεν: «Οἱ ἐργοδοταὶ δὲν ἔδιδαν ἐπαρκῆ ἡμερομίσθια εἰς τοὺς
 ἐργάτας...». Τὰ σχολικὰ βιβλία ἦσαν καλῆς ἐκτυπώσεως καὶ πλήρη. Ὁ συνάδελφος κ. Ξανθάκης
 παρετήρησεν ὅτι τὰ βιβλία Ἀλγέβρας, Ἀριθμητικῆς καὶ Χημείας ἦσαν πλουσιώτερα εἰς ἕλλην τῶν
 ἰδικῶν μας. Τὰ ὥρατα ἐκ τοῦ σχολικοῦ κήπου ἄνθη ἅτινα μᾶς προσέφεραν, παραταθεῖσαι κατὰ
 τὴν ἀναχώρησίν μας αἱ μαθήτρια, ἀπέπνεαν ἄρωμα ἀνθρωπισμοῦ, καλωσύνης, εὐγένειας. Αὐθόρμη-
 τοὶ ἀναβλύζον αἱ πατροπαράδοτοι αὐταὶ ἀρεταὶ τοῦ πολλοῦ ρωσικοῦ λαοῦ εἰς πᾶσαν παρουσιαζο-
 υμένην ἐνκαιρίαν.

Σημειῶνω τὴν ἐπίσκεψίν μου εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Ἀνωτάτης Ἐκπαιδεύσεως καὶ τὴν συν-
 ομιλίαν μετὰ τοῦ Ὑπουργοῦ καθηγητοῦ κ. Στολέτση, παραταθεῖσαι ἐπὶ μίαν καὶ ἡμίσειαν περίπου
 ὥραν. Μὲ κατεπίπσει λίαν εὐγενῶς εἰς τὴν ὁμογενῆ βίωσίν τε καὶ λειτουργίαν τοῦ Ἐκπαιδευτι-
 κοῦ συστήματος τῶν Ρωσικῶν Δημοκρατιῶν. Ὁ χρόνος δὲν ἐπαρκεῖ πρὸς παράθεσιν ὅλων τῶν λε-
 πτομερειῶν. Ἀρκούμαι εἰς γενικωτάτας γραμμάς πρὸς ἀποφασίσεως. Ἡ παιδεία παρέχεται δωρεὰν εἰς
 τὴν Ρωσίαν ἀπὸ τῆς κατοικίας μέχρι τῆς Ἀνωτάτης. Τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Μόσχας ἐλέγχει καὶ
 καὶ διοικεῖ μόνον τὴν Ἀνωτάτην Παιδείαν: τὰς Ἀκαδημίας, τὰ Πανεπιστήμια, τὰ Ἰνστιτοῦτα, τὰ
 Διδασκαλεῖα. Ὁ Ὑπουργὸς βοηθεῖται ἀπὸ τέσσαρας Ὑφυπουργοῦς. Ἐκαστος τούτων ἔχει χωριστὴν
 καθ' ἕλλη ἀρμοδιότητα, ὡς π. χ. ἐπὶ τῆς ἀγροτικῆς πολιτικῆς, ἐπὶ τῆς μεταλλουργίας, ἐπὶ τῆς βαρείας
 βιομηχανίας, ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ἐπιστημῶν. Ἀνώτατον Συμβούλιον ἀποτελούμενον ἀπὸ 72 σο-
 φοῦς ἐπιστήμονας ὅλων τῶν κλάδων πλαισιώνει τὴν πολιτικὴν Διοίκησιν τοῦ Ὑπουργείου, συνε-
 δριάζει δὲ τοῦτο ἕκαστον Σάββατον. Τοῦτο προεγκρίνει καὶ τοὺς ὑποψηφίους καθηγητάς ὅλων τῶν
 Ἀνωτάτων Σχολῶν. Ἄλλα τρία δευτερεύοντα Συμβούλια διανεμόνται τὰς ἀρμοδιότητας τοῦ ἐπιστη-
 μονικοῦ συντονισμοῦ τοῦ προγράμματος σπουδῶν, τῆς ἀπονομῆς ἐπιστημονικῶν τίτλων καὶ τῆς ἐν γέ-
 νει διοικήσεως τῶν Ἀνωτάτων ἐπιστημονικῶν Ἰδρυμάτων, εἰς τὰ ὅποια ἐγγράφονται οἱ σπουδασταὶ
 κατόπιν εἰσαγωγικῶν ἐξετάσεων, ἐνεργουμένων κατὰ τὸν μῆνα Αὐγoustου. Διὰ τῶν ἐξετάσεων τούτων
 ἐλέγχεται καὶ κρίνεται αὐστηρῶς τὸ ἐπιτυγχανόμενον ἔργον ὅλων τῶν Μέσων Σχολῶν. Ἄττι ὅπως
 καὶ αἱ κατώτεραι τῆς στοιχειώδους Ἐκπαιδεύσεως οὐδεμίαν ἔχουν ἐξάρτησιν ἀπὸ τὴν Μόσχαν.
 Διοικοῦνται ἀπὸ τὰ Ὑπουργεῖα Παιδείας ἐκάστης Δημοκρατίας, συμφώνως δὲ μὲ τὰς ἐθνικὰς πα-
 ραδόσεις καὶ τὸ τοπικὸν πνεῦμα ἐκάστης ἐξ αὐτῶν καταρτίζεται ἑκασταχοῦ τὸ πρόγραμμα σπουδῶν
 καὶ ἐκδίδονται τὰ σχολικὰ βιβλία. Πανταχοῦ ὅμως, παραλλήλως πρὸς τὴν τοπικὴν γλῶσσαν, διδά-
 σκεται καὶ ἡ ἐπίσημος Ρωσικὴ. Τὰ διπλώματα τῶν Σχολῶν ἐκάστης Δημοκρατίας ἔχουν γενικὴν
 ἰσχὴν καθ' ἅπασαν τὴν χώραν Ὑπάρχον τρεῖς κύκλοι σπουδῶν μὲ σχολεῖα τεσσάρων, ἐπὶ καὶ
 δέκα τάξεων, ἀναλόγως τοῦ πληθυσμοῦ τῶν χωρίων, κομποπόλεων καὶ πόλεων. Ἡ καταπολέμησις
 τοῦ ἀναλφαβητισμοῦ εἶναι πλήρης. Ὑποστηρίζεται ὅτι οὐδεὶς ἀπολύτως ἀγράμματος ὑπάρχει εἰς
 τὴν Σοβιετικὴν Ἐνωσιν μεταξὺ τῶν μέσων καὶ νεωτέρων ἡλικιῶν. Διὰ τὰ παρέχεται δωρεὸν ἡ Ἐκ-
 παιδεύσις μὲ χορήγησιν ἀφθόνων καὶ γενναίων ὑποτροφιῶν εἰς τοὺς ἀριστεύοντας, οὔτινες καὶ ἐγ-

γράφονται άνευ εισαγωγικών εξετάσεων εις τὰς Ἀνωτάτας Σχολὰς, συνεισφέρουν οἰκονομικοὺς πόρους οἱ παντοειδεῖς Συνεταιρισμοί.

Αἱ καλαὶ τέχναι, τὰ μουσεῖα, τὰ ᾄδεα, τὰ θέατρα, τὰ σπόρ οὐδεμίαν ἐξάρτησιν ἔχουν ἀπὸ τῶν Ὑπουργείων Παιδείας, Διοικουῦνται καὶ ἐλέγχονται ἀπὸ ἰδιαιτέρους αὐτονόμους ὀργανισμοὺς, προικοδοτουμένους ἀπ' εὐθείας ὑπὸ τοῦ Κράτους.

Ὑπολογίζεται ὅτι ἀπὸ τὰς Ἀνωτάτας Ἐπιστημονικὰς, Πρακτικὰς καὶ Καλλιτεχνικὰς Σχολὰς ἐξέρχονται κατ' ἔτος διακόσαιο περίπου χιλιάδες πτυχιούχων, οἵτινες ἀποτελοῦν τὸ συνεχῶς ἀναγεοῦμενον πολιτικὸν καὶ κοινωνικὸν στέλεχος τῆς Σοβιετικῆς Ἐνώσεως. Πολλὰ δέον νὰ ἀναμῆνῃ ἡ εἰρημικὴ ἐξέλιξις τοῦ παγκοσμίου βίου ἀπὸ τὴν δημοουρίαν τὸσον εὐρείας ἰθνηούσης τάξεως ἐκ πνευματικῶν ἀνθρώπων εἰς τὴν ἀχανῆ ἐπικράτειαν τῶν σαρανταῆς Δημοκρατιῶν, τὰ πολιτικὰ πλαίσια τῶν ὁποίων συγκροτοῦν εἰς ἁρμονικὴν συνῶρπαξιν καὶ καρποφόρον συνεργασίαν ὀργανοῦντα περίπου διαφοροεικοὺς λαοὺς! Ἀπαντῶν εἰς πρόποσιν τοῦ Προέδρου τῆς Ἀνωτάτης Βουλῆς τῶν Σοβιέτ κυρίου Δομπάνωφ, εἶχα ὑπογραμμίσει ὅτι τὸ παράδειγμα τῆς εὐτυχοῦς συνῶρπαξιν τῶν λαῶν τῆς Σοβιετικῆς Ἐνώσεως πρέπει νὰ ἐμπνεύσῃ τὴν εἰλικρινῆ, εἰρημικὴν συνῶρπαξιν ἀπάντων τῶν λαῶν τῆς Οἰκουμένης πρὸς ἁμοιβαιάν κατασφάλισιν τῆς κοινῆς εὐημερίας ὅλων τῶν ἀνθρώπων.

Εἶχμεν οἱ ἐκδραμόντες ἰδιαιτέρας ἐπαρὰς καὶ συνομιλίαις μετὰ τῶν Ρώσων συναδέλφων τοῦ κλάδου ἐνὸς ἐκάστου ἐξ ἡμῶν οὕτω :

α) Ὁ κ. **Ἰωάνν. Πολίτης** ἐπισκέφθη τὰ ἐργαστήρια τῆς Βιολογίας, Φυσικῆς, Χημείας, Ὁρυκτολογίας τοῦ νέου Πανεπιστημιακοῦ ἰδρυμάτος ἐν Μόσχᾳ, τὸ ὁποῖον στεγάζει περὶ τοὺς 6.000 φοιτητὰς παρέχον εἰς αὐτοὺς πλοῦσια τὰ μέσα τῆς διδασκαλίας, τῆς ἀσκήσεως καὶ τῆς ἐρεῦνης. Τὸ μεγαλοπρεπὲς αὐτὸ ἴδρυμα περιορίζεται εἰς τὴν καλλιέργειαν τῶν Φυσικῶν κυρίως ἐπιστημῶν καὶ εἶναι ἐφωδιασμένον μὲ ὅλα τὰ νεώτερα ἐπιστημονικὰ μέσα διὰ τὸν ἀνωτέρω σκοπὸν. Παρὰ τὸ Πανεπιστημιακὸν τοῦτο συγκρότημα, μεγάλη ἔκτασις ἔχει προορισθῆ διὰ τὴν ἰδρυσιν τοῦ νέου Βοτανικοῦ κήπου, ὁ ὁποῖος πρόκειται νὰ λειτουργήσῃ μὲ ἀφθονώτατα μέσα. Ἐπισκέφθη ἐπίσης καὶ τὸν παλαιότερον ἰδρυθέντα ἐν Μόσχᾳ Βοτανικὸν κήπον ὡς καὶ τὸν Βοτανικὸν κήπον τῆς Πετροουπόλεως. Τοῦ πρώτου τούτων τὰ μεγάλα θερμοκηπία περιλαμβάνουν πολυάριθμα καὶ ἐνδιαφέροντα φντικὰ εἶδη τῶν τροπικῶν χωρῶν, ἔχοντες δὲ ἀνακαινισθῆ τελείως μετὰ τὰς καταστροφὰς τὰς ὁποίας ὑπέστησαν κατὰ τὴν πολεμικὴν περιόδον. Ἐν τῷ Βοτανικῷ κήπῳ τῆς Πετροουπόλεως ὅστις συντηρεῖται ὑπὸ τῆς Ἀκαδημίας αὐτῆς, ὑπάρχον διάφορα ἀνεξάρτητα ἰδρύματα, τὰ ὁποῖα διευθύνονται ὑπὸ σοφῶν ἐπιστημόνων καὶ εἰς τὰ ὁποῖα διεξάγονται λίαν ἐνδιαφέρονσαι ἔρευναι ἀφορῶσαι τοὺς διαφόρους τῆς Βοτανικῆς κλάδους· χρησιμοποιοῦνται δὲ πρὸς τοῦτο ἄφθονα μέσα καὶ πολυάριθμον προσωπικόν. Ἐπὶ τῇ ἐνκαιρίᾳ τῆς ἐπισκέψεως τοῦ κ. Πολίτου εἰς τὸν Βοτανικὸν τοῦτον κήπον ἐδόθη εἰς αὐτὸν ἡ εὐκαιρία ὅπως, παρουσία τοῦ ἐπιστημονικοῦ προσωπικοῦ τῶν διαφόρων τῆς Βοτανικῆς τμημάτων, ἐκθέσῃ, ἐν ἰδιαιτέρῳ διαλέξει, τὰ ἀποτελέσματα τῶν διαφόρων ἐρευνῶν του, αἵτινες ἐν περιλήψει ἔχον ἀνακοινωθῆ εἰς τὰς Ἀκαδημίας τῶν Ἀθηνῶν, τῶν Παρισίων, τῆς Ρώμης καὶ εἰς διάφορα διεθνή συνέδρια. Ἐξ ἄλλου μετ' ἰδιαιτέρου ἐνδιαφέροντος ἐπισκέφθη τὴν ἀξιοθαύμαστον ἔκθεσιν τῆς Γεωργίας καὶ Βιομηχανίας ἐν Μόσχᾳ εἰς τὴν ὁποίαν μετὰ τῶν ἄλλων συναδέλφων παρεκάθησε κατόπιν ἰδιαιτέρας προσκλήσεως εἰς γεῦμα.

★

β) Ὁ κ. **Ἰωάνν. Καλιτσουνάκης** εἶχεν ἰδίαις συνομιλίαις μετὰ εἰδικῶν καὶ ἐπισκέψεις ἰδιαιτέρως εἰς τὸ Κίεβον ὅπου ἐφθασεν ἡ Ἀποστολὴ τὴν 3ην Σεπτεμβρίου, διέμεινε δὲ ἐπὶ τρεῖς ἡμέ-

ρας εις την αρχαίαν αυτήν και ιερὰν ἄλλοτε πόλιν τῆς Ρωσίας (ἐθεωρεῖτο ὡς ἡ Ἱερουσαλήμ τῆς Ρωσίας ἕνεκα τοῦ πλήθους τῶν ἐκκλησιῶν τῆς και τῶν θρησκευτικῶν ἰδρυμάτων), ὡς εἰς τὸν τελευταῖον σταθμὸν τῆς μεγάλης ἐπιστημονικῆς αὐτῆς ἐκδρομῆς.

Ἡ πόλις τοῦ Κιέβου, σημειώνει ὁ κ. Καλιτσουνάκης, κάμνει συμπαθεστάτην ἐντύπωσιν μετὰ τὰς ὁδοὺς, τὰ πάρκα και τὰς ὠραίας δενδροστοιχίας τῆς. Παραπλεύρως ῥέει ὁ μέγας ποταμὸς Δνειπερος (τὸ πλάτος αὐτοῦ εἶναι μεταξὺ 350 - 400 μέτρων) και παρ' αὐτὸν εἶναι παρόχθιοι χθαρμαλαὶ και ὄμαλαὶ τοποθεσίαι (plages) ὅπου διαχύνεται τὸ καλοκαίρι ὁ λαὸς και ἀπολαύει τὴν χαρὰν τοῦ θέρους.

Ἐκ τῆς διαμονῆς τῆς Ἀποστολῆς ἐν τῇ πόλει ταύτῃ ὁ κ. Καλιτσουνάκης ἐξαιρεῖ τὴν ὑποδοχὴν τὴν ὅποιαν εἶχεν αὐτὴ ἐν τῇ Ἀκαδημίᾳ ὑπὸ τοῦ Ἀκαδημαϊκοῦ Καθηγητοῦ κ. Κανέτσκι (φυσιολόγου), μέλους τοῦ Προεδρείου και ἀναπληροῦντος τὸν ἀπουσιάζοντα Πρόεδρον. Ὑποβληθείσης τῆς παρακλήσεως κατὰ τὴν ὑποδοχὴν αὐτὴν ὑπὸ τοῦ κ. Κανέτσκι καὶ πληροφορηθῆ ποῖαν διαίρεσιν και διάρθρωσιν ἔχει ἡ ἡμετέρα Ἀκαδημία, ποῖα περιοδικὰ και συγγράμματα ἐκδίδει, τίνα ἰδρύματα (ἀρχεῖα) συντηρεῖ ὑπ' αὐτὴν, παρεκλήθη ὑπὸ τῶν συναδέλφων του ὁ κ. Καλιτσουνάκης νὰ ἐκθέσῃ ταῦτα, ὅπερ και ἐπραξεν ἐν συντομίᾳ, μετέφραξε δὲ ἐκάστοτε τὰ ὑπ' αὐτοῦ λεγόμενα εἰς τὴν Οὐκρανικὴν ὁ κ. Βελέτσκι. Ἐκ τῶν ἀξιοθεάτων τῆς πόλεως ὁ κ. Καλιτσουνάκης ἐπεσκέφθη μετ' ἰδιαιτέρου ἐνδιαφέροντος τὴν μεγάλην καθεδρικὴν ἄλλοτε ἐκκλησίαν τῆς Ἁγίας Σοφίας, ἡ ὅποια τῶρα ἐπιμελῶς ἐπισκευάζεται. Ὑπὸ τὰς ὀδηγίας τοῦ ἐπισκευάζοντος αὐτὴν Οὐκρανοῦ ἀρχιτέκτονος και τοῦ συναδέλφου κ. Ὁρλάνδου κατετοπίσθη ἡ Ἀποστολὴ εἰς τὴν ἱστορίαν αὐτῆς τῆς παλαιστάτης ἐκκλησίας, ἣτις ἰδρῦθη κατὰ τὰ ἔτη 1020 - 37 ὑπὸ τοῦ μεγάλου Δουκὸς Γιαροσλάβ εἰς ἀνάμνησιν και εὐχαριστίαν τῆς νίκης αὐτοῦ κατὰ τῶν Πετσενέγων. Εἶναι 54 μέτρα εἰς μῆκος και 30 εἰς πλάτος μετὰ ἕνα κεντρικὸν ὑψηλὸν τροῦλλον και 14 ἄλλους δορυφόρους τροῦλλους. Τὸ ἐσωτερικὸν τῆς εἶναι τὸ ὑπὸ ἀρχιτεκτονικὴν ἔργον πολυτιμότερον οἰκοδόμημα τοῦ Κιέβου. Ἐνθυμίζει μετὰ τὰ μωσαϊκὰ και τὰς νωπογραφίας και τὴν ὄλην διακόσμησιν τὸν Ἅγιον Μάρκον τῆς Βενετίας. Αἱ εἰκόνες τῆς εἶναι βυζαντινῆς τεχνοτροπίας, πολλαχοῦ δὲ εὐρίσκονται και ἑλληνικαὶ ἐπιγραφαὶ αὐτῶν.

Μετὰ τὸν κ. Βελέτσκι ἐπεσκέφθη ὁ κ. Καλιτσουνάκης και τὸ Πανεπιστήμιον, παλαιὸν ἐπιβλητικὸν ἴδρυμα. Ἀνεγίρεται νέον. Ἐντύπωσιν ἔκαμνε τὸ πλῆθος τῶν φοιτητικῶν ἐν συγκρίσει πρὸς τοὺς φοιτητὰς. Ἀκολούθως ἐπεσκέφθη και τὸ φωνοληπτικὸν ἴδρυμα τοῦ Πανεπιστημίου και παρεκλήθη νὰ ἀναγνώσῃ ἡ ἀπαγγελίη πρὸς φωνοληψίαν διάφορα Ἑλληνικὰ κείμενα, ἀρχαίων Ἑλλήνων συγγραφέων ἡ και νεωτέρων, διὰ τὴν συλλογὴν τοῦ ἰδρύματος. Ἐργάζονται ἐπιστημονικῶς ὅπως ἀκριβῶς και ἐν τῇ Ἀυτικῇ Εὐρώπῃ.

Τὸ Πανεπιστήμιον κέκτηται ἐν τῷ ἀρχαιολογικῷ του Φροντιστηρίῳ ἀξιόλογον συλλογὴν ἑλληνικῶν και ἄλλων ἀρχαιολογικῶν εὐρημάτων, ἅτινα φυλάσσονται εἰς πολλὰς θήκας ἐκτεθειμένας εἰς ἕνα μακρὸν διάδρομον τοῦ Φροντιστηρίου τούτου.

Ἐννοεῖται ὅτι ὅπως ἐν Μόσχᾳ και Πετρούπολει, οὕτω και ἐδῶ ἡ ἄγνοια τῆς γλώσσης ἐπηρεάζει πολὺ τὸν προσανατολισμὸν τοῦ ἐπισκέπτου εἰς τὰ τῆς πόλεως. Οἱ Οὐκρανοὶ ἐννοοῦν και ὁμιλοῦν βεβαίως και τὰ ρωσσικά, ἔχουν ὅμως και ἰδίαν (σλαβικὴν) γλῶσσαν και φιλολογίαν. Δὲν λέγουν παραδ. χάριν τὸ ρωσσικὸν νέτ (ὄχι) ἀλλὰ νέ - μάγιε κτλ. Σήμερον ὁμιλοῦν τὴν Οὐκρανικὴν ἐλευθέρως, ἀλλὰ φαίνεται ὅτι ἐπὶ Τσάρων δὲν ὑπῆρχεν ἡ ἐλευθερία αὐτῆ τῆς γλώσσης. Εἶναι καταφανὴς τάσις τις πρὸς αὐτοτέλειαν.

Ἡ χώρα τῆς Οὐκρανίας εἶναι εὐφοροτάτη (ἐκλήθη σιτοβολὸν τῆς Εὐρώπης) και ἡ βιομηχανία ἴσως πολὺ περισσότερον προηγμένη ἢ εἰς ἄλλα μέρη τῆς Σοβιετικῆς Ἐνώσεως. Ὅταν εἰς τὴν Βιβλιοθήκην Λένιν ἐν Μόσχᾳ εἶδεν ὁ κ. Καλιτσουνάκης τὰ διάφορα λεπτὰ μηχανήματα τὰ ὅποια σήμε-

ρον εἶναι ἀπαραίτητα διὰ τὰ ἀναγνωστήρια τῶν εὐρωπαϊκῶν βιβλιοθηκῶν πρὸς ἀνάγνωσιν, ἀντιγραφὴν, ἀποτύπωσιν κειμένων καὶ ἠρώτητος ποῦ κατασκευάζονται τοιαῦτα δύσκολα καὶ περίπλοκα μηχανήματα, ἔλαβε τὴν ἀπάντησιν ὅτι ἐν Οὐκρασίᾳ. Πρόκειται περὶ μεγάλης καὶ πολιτισμένης Δημοκρατίας ἀριθμούσης ὑπὲρ τὰ 40 ἑκατομύρια πληθυσμόν.

*

γ') Ὁ κ. Ἄν. Ὀρλάνδος προσκλήσει τοῦ Ἱστορικοῦ καὶ ἀρχαιολογικοῦ τμήματος τῆς Ἀκαδημίας τῆς Μόσχας μετέσχε ἐκτάκτου αὐτοῦ συνεδριάσεως, ὀργανωθείσης πρὸς τιμὴν του. Ὁ βυζαντινολόγος καθηγητὴς καὶ ἀκαδημαϊκὸς κ Βίκτωρ Λάζαρεφ παρουσίασεν αὐτὸν ἐν ἀρχῇ εἰς τοὺς συναδέλφους του διὰ θερμοτάτων ἐκφράσεων. Μεθ' ὃ ὁ Πρόεδρος ἐξέθηκεν εἰς αὐτὸν τὰ τῆς ἐπιστημονικῆς δράσεως τοῦ Ἰνστιτούτου καὶ ἐπέδειξε τὰ πολλὰ καὶ λαμπρὰ δημοσιεύματα αὐτοῦ, ἔκαμε δὲ ἐν τέλει τὴν τιμὴν τὰ προσφέρει εἰς τὸν κ. Ὀρλάνδον σχεδὸν πλήρη, τὴν νέαν σειρὰν (ἀπὸ τοῦ 1947) τοῦ παλαιοῦ βυζαντινολογικοῦ περιοδικοῦ τοῦ Ἰνστιτούτου «Βυζαντινὰ Χρονικά» (*Vizantiskij Vremennik*). Εἶτα παρεκλήθη ὁ κ. Ὀρλάνδος νὰ ἐκθέσῃ τὰ περὶ βυζαντινῶν ἀσπιδῶν ἐν Ἑλλάδι, ὅπερ καὶ ἔπραξε γαλλιστί, μεταφράζοντος τοῦ κ. Λάζαρεφ.

Μεγάλη ἐξεδηλώθη ὑπὸ πάντων τῶν μελῶν τοῦ Ἰνστιτούτου ἡ ἐπιθυμία πρὸς πνευματικὴν μετὰ τῶν Ἑλλήνων βυζαντινολόγων ἐπικοινωνίαν καὶ ἀνταλλαγὴν σχετικῶν δημοσιευμάτων. Ἰδιαιτέρως θὰ ἐπεθύμουν ν' ἀποκτήσουν ὀλόκληρον τὴν σειρὰν τῆς Ἐπετηρίδος τῆς Ἐταιρείας Βυζαντινῶν Σπουδῶν ὡς καὶ τοῦ ὑπὸ τοῦ κ. Ὀρλάνδου ἀντιστοιχοῦ καὶ ἐκδομένου Ἀρχείου τῶν Βυζαντινῶν Μνημείων τῆς Ἑλλάδος. Καὶ τὸ μὲν δευτερον τοῦτο προσέχθη εἰς αὐτοὺς ὁ ἐκδότης ὅτι θ' ἀποστείλῃ ἅμα τῇ εἰς Ἑλλάδα ἐπιστροφῇ του, ἐπαρμηματοποιήθη δὲ πράγματι ἡ ὑπόσχεσις του αὕτη, τῆς Ἐπετηρίδος ὅμως ἡ ἀποστολὴ καθυστερεῖ, λόγω τοῦ ἀπαιτήτου τῆς ἀποστολῆς της.

Ὁ κ. Ὀρλάνδος ἐπισκέφθη ἐπίσης εἰς Μόσχαν συνοδείᾳ τοῦ κ. Λάζαρεφ α') τὸ Μουσεῖον Καλῶν Τεχνῶν, ὅπερ περιέχει ἱκανὰς βυζαντινὰς εἰκόνας τοῦ 14ου αἰ. καὶ ἐξῆς β') τὸ πλοῦσιον εἰς ἔργα βυζαντινῆς ζωγραφικῆς βυζαντινὸν τμήμα τῆς Πινακοθήκης Τρέτιακωφ περιλαμβάνον πλείστα σημαντικὰ ἔργα Ἑλλήνων ἀμορφῶν ἐργασθέντων ἐν Ρωσίᾳ κατὰ τὸν 14ον καὶ τὸν 15ον αἰ. (Θεοφάνους τοῦ Γραικοῦ, Διονυσίου κλπ) ὡς καὶ τῶν καθ' ἀγνήν βυζαντινὴν τεχνοτροπίαν ἐργασθέντων Ρώσων μαθητῶν των Ἀνδρέα Ρουμπλιῶφ καὶ Δανιὴλ Τσόρνυ γ') τὸ μῆμα ἱστορημένων χειρογράφων τοῦ Ἱστορικοῦ Μουσείου τῆς Μόσχας, ἔνθα ἐπεδείχθησαν εἰς τὸν κ. Ὀρλάνδον αἱ σπουδαιότεραι τῶν βυζαντινῶν μικρογραφιῶν (Μηρολογίου κλπ.), λίαν δὲ φιλοφρόνως ἐδωρήθησαν εἰς αὐτὸν φωτογραφικὰ ἀντίτυπα μικρογραφιῶν ἱστορημένων Ἐδαγγελίων τοῦ 12ου αἰῶνος. δ) τὴν βυζαντινὴν αυτοκρατορικὴν συλλογὴν τοῦ μουσείου τοῦ Κρεμλίνου μὲ τὰ περιφῆμα κεντητὰ καὶ χρυσοῦστα ἐκκλησιαστικὰ ἄμφια (Σάκκοι Πατριάρχου Φωτίου κλπ.) καὶ τὰς πολυτίμους φορητὰς εἰκόνας.

Κατὰ τὴν ἐπίσκεψιν τῆς Ἀποστολῆς εἰς Λένινγκρανδ (Πειρούπολιν) ὁ κ. Ὀρλάνδος ἔτυχε καὶ ἐνταῦθα εὐμενεστάτης ὑποδοχῆς παρὰ τοῦ προσωπικοῦ τοῦ Βυζαντινοῦ τμήματος τοῦ μουσείου τοῦ *Eremitage*, εὗρισκομένου εἰς τὸν 5ον ὄροφον τοῦ κολοσσαίου τούτου ἀνακτόρου. Ἡ βυζαντινολόγος Δ^{κς} Schandrowskaja μετὰ δύο ἄλλων Ρώσων βυζαντινολόγων εὐγενέστατα περιήγαγον αὐτὸν ἀνὰ τὰς πλουσίας συλλογὰς φορητῶν εἰκόνων, ἐλεφαντορνημάτων καὶ χρυσοῶν κοσμημάτων τοῦ Μουσείου, πλείστον τῶν ὁποίων ἐδωρήθησαν εἰς τὸν κ. Ὀρλάνδον ὡραιότατα φωτογραφικὰ ἀντίτυπα εἰς ἀντάλλαγμα τῶν ὁποίων ἀπέστειλεν οὗτος ἐντεῦθεν δημοσιεύματα καὶ φωτογραφίας βυζαντινῶν μνημείων.

Ἰδιαιτέρως διδακτικὴ ὑπῆρξε διὰ τὸν κ. Ὀρλάνδον καὶ ἡ ὑπὸ τὴν ὄδηγιαν τῆς κ. Wostchnitcha ἐπίσκεψις τῶν ἐν τῷ α' ὄροφῳ τοῦ αὐτοῦ μουσείου ἐκτεθειμένων εὐρημάτων τῶν δύο παρὰ τὸν Εὐξείνιον Πόντον Ἑλληνικῶν πόλεων, Πανικαπαιῶν καὶ Ὀλβίας, ἰδίᾳ δὲ τῶν ἰδιούτων ἀγγείων

τῆς πρώτης. Οὐχ' ἦτον δὲ ζωηρὰ ὑπῆρξεν ἡ ἐντύπωσις αὐτοῦ καὶ ἐκ τῆς ἐπισκέψεως τῶν ἀτελεν-
τήτων αἰθουσῶν τοῦ αὐτοῦ μουσείου, τῶν περιλαμβανουσῶν πλουσιωτάτας καὶ σπανιωτάτας συλλογὰς
ἔργων ζωγραφικῆς τῆς Ἀύσεως ἀπὸ τῶν πρώτων Ἰταλῶν *primitifs* μέχρι τῶν ζωγράφων τοῦ παρελ-
θόντος αἰῶνος, ἐκτεθειμένων μετὰ πολλῆς μεθόδου καὶ περισσῆς φιλοκαλίας ἐντὸς τῶν μυθώδους ἀρ-
χιτεκτονικῆς πολυτελείας αἰθουσῶν τοῦ ποτὲ χειμερινοῦ τούτου ἀνακτόρου τῶν Τσάρων.

Ὅπως δ' ἐν Μόσχᾳ οὕτω καὶ ἐν Πετροουπόλει ζωηρὰ εἶναι τῶν ἐπιστημόνων ἡ ἐπιθυμία πρὸς
πνευματικὴν μετὰ τῶν Ἑλλήνων συναδέλφων των ἐπικοινωνίαν.

Ἐν Κιέβφ λίαν συγκινητικὴ διὰ τὸν κ. Ὁρλάνδον ὑπῆρξεν ἡ ἐπίσκεψις τῶν παλαιῶν βυζαντι-
νῶν (Που αἰ.) ναῶν αὐτοῦ καὶ ἰδίᾳ τῆς κατ' εὐτυχῆ σύμπτωσιν διαφυγούσης τὴν ἐκ βομβαρδισμοῦ
καταστροφῆν μεγάλης ἐκκλησίας τῆς Ἀγ. Σοφίας καὶ τοῦ ἐν αὐτῇ Μουσείου. Εὐγενεῖ σοστάσει τοῦ
ἐλληνομαθοῦς καὶ φιλέλληρος καθηγητοῦ κ. Μπελέτσκι, ὁ Διευθυντῆς τοῦ Μουσείου τούτου περιήγαγε
τὸν κ. Ὁρλάνδον ἐπὶ δόλοκληρον τὴν ἡμέραν ἀνὰ τὴν Ἀγ. Σοφίαν καὶ ἐπέδειξεν εἰς αὐτὸν λεπτομερέ-
στατα τὰς συντελουμένας σοβαρὰς ἐργασίας ἀποκαταστάσεως τοῦ μνημείου εἰς τὴν ἀρχικὴν αὐτοῦ
μορφὴν καὶ συντηρήσεως τῶν ἐξόχων ψηφιδωτῶν καὶ τοιχογραφιῶν αὐτοῦ, ἐγχειρίσας ἐν τέλει εἰς
αὐτὸν καὶ σχετικὸν δημοσίευμα.

Ὁ κ. Ὁρλάνδος ἐπεσκέφθη ὡσαύτως τὸ Μουσεῖον Ἀνατολικῆς καὶ Δυτικῆς Τέχνης ἔνθα φυ-
λάσσονται πλὴν ἄλλων καὶ τρεῖς φορηταὶ εἰκόνες τῆς κηροχύτου γραφῆς, τὰς ὁποίας πρὸ αἰῶνος καὶ
πλέον ἐκόμισεν εἰς Μόσχαν ὁ πολὺς Πορφύριος Ὁσιαπέσκι παριστάσι δ' αἱ εἰκόνες αὗται τοὺς
ἀγίους Σέργιον καὶ Βάκχον, τὸν Προδρόμον καὶ τὴν Παγαλίαν βρεφοκρατοῦσαν.

Τέλος μετὰ τὴν ἐν τῇ Ἀκαδημίᾳ τοῦ Κιέβφ ὑπόδοξιν τῶν μελῶν τῆς Ἑλληνικῆς Ἀποστολῆς
ἐπεσκέφθησαν ταῦτα καὶ τὸ Ἀρχαιολογικὸν Ἰνστιτούτον τῆς Ἀκαδημίας τῶν ἐπιστημῶν, τοῦ ὁποίου
ὁ Διευθυντῆς, ἐρημεύοντος τοῦ καθηγητοῦ κ. Μπελέτσκι, περιήγαγε τοὺς Ἑλληνας ἀκαδημαϊκοὺς
ἀνὰ τὰς συλλογὰς αὐτοῦ, περιεχούσας κατὰ τὸ πλεῖστον προϊστορικὰ εὑρήματα τῆς Οὐκρανίας, ἐλ-
θόντα εἰς φῶς δι' ἀνασκαφῶν Σχετικὸν δημοσίευμα συντεταγμένον ρωσιστὶ καὶ εἰκονογραφημένον
ἔδωρήθη παρὰ τοῦ Διευθυντοῦ τοῦ Ἰνστιτούτου εἰς τὸν κ. Ὁρλάνδον, τὸ ὁποῖον οὗτος κατέθεσεν ἅμα
τῇ ἐπιστροφῇ του εἰς τὴν Βιβλιοθήκην τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας.

★

δ') Ὁ κ. Μανώλης Καλομοίρης, παρὰ τὸ γεγονός ὅτι ἡ ἐποχὴ τῆς ἀποστολῆς εἰς τὴν Ρωσίαν
δὲν ἦτο ἡ ἐνδεδειγμένη διὰ τὰ γνωρίσια τῆς μουσικῆν ζωὴν τῆς χώρας λόγῳ τῶν θερινῶν διακο-
πῶν τῶν κυριωτέρων μουσικῶν ὀργανισμῶν καὶ ἰδρυμάτων, ἐν τούτοις χάρις εἰς τὴν προθυμίαν καὶ
εὐγένειαν μερικῶν ἐκπροσώπων τοῦ τόπου ἠδυνήθη τὰ σχηματῆσι γνώμην σχετικὴν μὲ τὴν καλλιέ-
γειαν καὶ ἀνάπτυξιν τῆς τέχνης τῶν ἤχων καὶ ρυθμῶν εἰς τὴν σημερινὴν Ρωσίαν.

Εἰς τὴν ὑπόδοξιν ποῦ ὠργάνωσε πρὸς τιμὴν του ἡ Ἐνωσις Σοβιετικῶν Μουσουργῶν συνήνησε
τοὺς πλέον ἐπιφανεῖς Ρώσους μουσουρογούς καὶ συνεζήτησε μετ' αὐτῶν διάφορα διεθνή καὶ τοπικὰ
μουσικὰ ζητήματα. Ἐπ' εὐκαιρίᾳ ἐξετελέσθησαν δίσκοι μὲ Ἑλληνικὴν μουσικὴν. Ἐπίσης ἀνεκοίνωσεν
εἰς αὐτοὺς μελέτην του εἰς Γαλλικὴν γλῶσσαν περὶ τῆς ἐξελιξέως τῆς Νεοελληνικῆς μουσικῆς. Ἡ με-
λέτη αὕτη μετεφράσθη εἰς τὴν Ρωσικὴν καὶ ἐδημοσιεύθη εἰς τὸ περιοδικὸν Σοβιέτοκαγιε Μούζικα.

Εἰς τὴν Μόσχαν παρηκολούθησεν ὁ κ. Μ. Καλομοίρης, ὁμοῦ μετὰ τῶν ἄλλων ἀκαδημαϊκῶν,
καὶ παραστάσεις τῆς Κρατικῆς Ὀπερας τῆς πόλεως τοῦ Σαράτοφ Ἄν καὶ ἐπρόκειτο περὶ ἐπαρχια-
κοῦ μελοδραματικοῦ συγκροτήματος, ἐν τούτοις αἱ καλλιτεχνικαὶ ἀποδόσεις ἦσαν πράγματι ἀξιόλογοι
(Ὁρχήστρα 75 πρόσωπα, χορωδοὶ 60, χορευταὶ ὑπὲρ τοὺς 50).

Ἐκτὸς ἀπὸ τὰς παραστάσεις τῆς Ὀπερας τοῦ Σαράτωφ, παρηκολοθησάμεν δύο ἡμέρας πρὸ τῆς ἐκ Μόσχας ἀναχωρήσεως τῆς Ἀποστολῆς καὶ τὰς τρεῖς πρώτας παραστάσεις τῆς χειμερινῆς περιόδου τοῦ μελοδραματικοῦ καὶ χορευτικοῦ συνόλου τοῦ διεθνοῦς φήμης κρατικοῦ μελοδράματος τοῦ θεάτρου Μπολοῦ.

Αἱ παραστάσεις αὗται ἦσαν ἀπὸ πάσης ἀπόψεως ἐξαιρετικαὶ εἰς ἐμφάνισιν καὶ ἀπόδοσιν καὶ ἠμποροῦσαν ἀρόβως νὰ συγκριθοῦν πρὸς τὰς παραστάσεις τῶν μεγάλων μελοδραματικῶν θεάτρων τῆς Δύσεως. Ἀξιοσημείωτον εἶναι ὅτι τόσον τὰ προγράμματα τοῦ Θεάτρου Μπολοῦ, ὅσον καὶ τῆς Ὀπερας τοῦ Σαράτωφ, περιελάμβαναν κυρίως ἔργα Ρωσικὰ τόσον τῆς Τσαρικῆς ὅσον καὶ τῆς Σοβιετικῆς ἐποχῆς, ἐλάχιστα δὲ ξένων μουσουργῶν.

Εἰς τὸ Λένινγκραδ ἐξ ἄλλου ἐγένετο εἰς τὸν κ. Καλομοίρην ὑποδοχὴ εἰς τὸ ἐκεῖ Κρατικὸν Ὁδεῖον, τὸ ὁποῖον ἔχει ἰδρυθῆ πρὸ ἑκατὸν περίπου χρόνων ὑπὸ τοῦ διασημοῦ μαρίστα καὶ συνθέτου Ἄντον Ρουμπιστάιν. Κατὰ τὴν ὑποδοχὴν ἀνεπτύχθη εἰς αὐτὸν τὸ σύστημα διδασκαλίας τῆς Μουσικῆς εἰς τὴν Ρωσίαν, τὸ ὁποῖον ἔχει ἀποδώσει μέχρι σήμερον καταπληκτικὰ ἀποτελέσματα.

Εἰς τὸ Οὐκρανικὸν μουσικολογικὸν Ἰνστιτοῦτον τοῦ Κίεβου ἐδόθη εἰς τὸν κ. Καλομοίρην ἡ εὐκαιρία νὰ ἀκούσῃ μεταξὺ ἄλλων καὶ ταινίας ἀπὸ τὸ πλουσιώτατον Λαογραφικὸν του ἀρχεῖον δημοδῶδων ᾠμάτων πού ἔχουν συλλεχθῆ ἀπὸ κατοίκους τῆς Μαριονπόλεως καὶ ἐν γένει τῆς Νοτίου Ρωσίας.

Τὰ ᾠσματα αὐτὰ τὰ τραγουδοῦν Ἕλληνες τὸ γένος, τῶν ὁποίων οἱ πρόγονοι ἔχουν ἐγκατασταθῆ εἰς Ρωσίαν ἀπὸ τῆς ἐποχῆς Αἰκατερίνης τῆς μεγάλης. Τὰ ᾠσματα ταῦτα διατηροῦν ἐκδηλον τὴν συγγένειαν τοῦ μέλους των μὲ τὰ ἄλλα Ἑλληνικὰ δημοδῶδη ᾠσματα καὶ ἰδιαίτερος τοῦ Πόντου. Ἐκτὸς ὅμως ἀπὸ τὸ μέλος καὶ ἡ γλῶσσα τῶν ᾠμάτων εἶναι ἀσχετὰ παρεφθαρμένη, ἀλλὰ κατὰ μέγα μέρος Ἑλληνικὴ δημοδῶδη γλῶσσα, ἀνάμεικτος μὲ στίχους εἰς τὴν Ρωσικὴν καὶ ἀντιστρόφως. Ἐσημείωσε στίχους τινὰς

Ἀνάθεμα σα ν' ἀραστέψει ἓνας ξένος
ἢ σὰ τί τρασοῦδα νὰ σᾶς πῶ. κ. ἄ.

Εἶναι συγκινητικὴ καὶ ἀξία ἐξάρσεως ἡ συνέχεια αὕτη τοῦ ἐθνικοῦ αἰσθήματος καὶ τοῦ παλμοῦ τοῦ Ἑλληνικοῦ μέλους καὶ λόγου πού διαγράφονται εἰς τὰ δημοδῶδη ᾠσματα Ἑλλήνων, οἱ ὁποῖοι ἀπὸ δύο σχεδὸν αἰῶνας ἔχον ἀποσπασθῆ ἀπὸ τὸν Ἑθνικὸν κορμὸν καὶ κλυδωνίζονται εἰς ἀχαρῆς Κράτος, ὅπως ἡ Ρωσία, ἐν μέσῳ τόσων πολεμικῶν καὶ πολιτικῶν περιπετειῶν.

Ὁ κ. Καλομοίρης νομίζει ὅτι θὰ ἔπρεπε νὰ ἐνδιαφερθῆ σχετικῶς καὶ τὸ Λαογραφικὸν Ἀρχεῖον τῆς ἡμετέρας Ἀκαδημίας.

★

ε') Ὁ κ. Ἰωάνν. Ξανθάκης τὴν ἐπομένην τῆς ἀφίξεώς του εἰς Μόσχαν ἐπεσκέφθη μὲ τὸν Καθηγητὴν τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Μόσχας κ. Lipski τὸ Ἀστεροσκοπεῖον καὶ ἐγένετο ἐγκαρδίως δεκτὸς ὑπὸ τοῦ Γενικοῦ Διευθυντοῦ Ἀκαδημαϊκοῦ κ. Μαρτίνοφ. Οἱ δύο οὗτοι διαπρεπεῖς ἐπιστήμονες λίαν προθύμως ἐπέδειξαν εἰς αὐτὸν πάσας τὰς ἐγκαταστάσεις τοῦ Ἰδρύματος, ἔσχε δὲ μετ' αὐτῶν λίαν ἐνδιαφεροῦσας συζητήσεις ἐπὶ ἐπιστημονικῶν ζητημάτων. Κατόπιν σχετικῆς παρακλήσεως τῶν ἔργων ὀλίγας λέξεις φιλοφροσύνης εἰς τὸ ἐπίσημον βιβλίον τοῦ Ἰδρύματος, ἔπειτα δὲ συνοδευόμενος ὑπὸ τοῦ Ἀκαδημαϊκοῦ κ. Μαρτίνοφ ἐπεσκέφθη τὸ Πανεπιστήμιον τῆς Μόσχας, αἱ δὲ ἐντυπώσεις του ἐκ τῶν ἐπισκέψεων τούτων ὑπῆρξαν λίαν ἱκανοποιητικαί.

Κατὰ τὴν ἀφίξιν του εἰς Λένινγκραδ ὑπεδέχθη τὸν κ. Ξανθάκη εἰς τὸν σιδ. σταθμὸν ὁ Γεν. Διευθυντὴς τοῦ μεγάλου Ἀστεροσκοπεῖου τοῦ Ρουίκοβο Ἀκαδημαϊκὸς κ. Μιχαήλωφ. Τὴν ἐπομένην μετέβη μετὰ τοῦ ὑποφανομένου καὶ τοῦ Ἀμερικανοῦ καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Μίτσιγκαν

κ. Moehler εἰς τὸ περίφημον Ἀστεροσκοπεῖον τοῦ Ρουλκοβο, κείμενον ἔξωθεν τοῦ Λένινγκραδ εἰς ἀπόστασιν ὀκτώ χιλιομέτρων ἐπὶ γραφικῷ λόφου. Ἀφοῦ ἐπισκέφησαν τὰς θυμασίας ἐγκαταστάσεις τοῦ ἀναγεννηθέντος τούτου παλαιοῦ ἰδρύματος, μετέβησαν εἰτα εἰς τὴν αἴθουσαν τῶν διαλέξεων ὅπου ὁ κ. Ξανθάκης πρόβη εἰς λίαν ἐνδιαφέρουσαν ἐπιστημονικὴν ἀνακοίνωσιν ὑπὸ τὸν τίτλον «*Sur une classification des cycles des taches solaires et des Faculae*».

Μετὰ τὸ πέρας τῆς ὁμιλίας του, τὴν ὁποίαν παρηκολούθησεν ἅπαν τὸ προσωπικὸν τοῦ Ἰδρύματος, ἐπηκολούθησεν εὐφρεία συζήτησις μεταξὺ τοῦ Γεν. Διευθυντοῦ κ. Μιχαήλωφ, τῶν καθηγητῶν τῆς Ἀστρονομίας Kratt, Zverev καὶ τοῦ ὁμιλητοῦ, ὅστις τελικῶς παρεκλήθη νὰ καταθέσῃ τὸ χειρόγραφόν του μετὰ τῶν σχετικῶν σχεδιαγραμμάτων, ἵνα δημοσιευθῇ ἢ ἀνακοινωσῆται του ὑπὸ τῆς Ἀκαδημίας τῆς Μόσχας ὅπου καὶ ἔπραξε προθύμως. Τὴν μεσημβρίαν ἐγευματίσαν προχείρως εἰς τὸ ἐστιατόριον τοῦ Ἰδρύματος, τὸ δὲ ἑσπέρας παρετέθη πλουσιώτατον δείπνον εἰς τὸ ἄνετον διαμέρισμα τοῦ Γενικοῦ Διευθυντοῦ κ. Μιχαήλωφ. Αἱ ἐντυπώσεις του ἐκ τῆς ἐπισκέψεως ταύτης εἶναι ἄριστα.

Εἰς τὸ Κίεβον κατόπιν ἐπισκέφη ὁ κ. Ξανθάκης τὸ νεοσύστατον Ἀστεροσκοπεῖον καὶ ἀνέπτυξεν εἰς τὸ προσωπικὸν τοῦ Ἰδρύματος τὰ πορίσματα τῆς ἐργασίας του «*Study of the mean Monthly air temperatures during the Successives Sunspots Cycles*», ἣτις ἐδημοσιεύθη κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος εἰς Βιέννην εἰς τὸ *Arch. für. Met. Geophysik und Bioklimatologie* (B), 9, I, 1956.

Τὴν ἐπομένην ἐπισκέφη μετὰ τοῦ ὑποφαινόμενου ἐν σχολεῖον Μέσης Ἐκπαίδευσως καὶ παρηκολούθησε μετ' αὐτοῦ τὴν διδασκαλίαν εἰς δύο ἀνωτέρας τάξεις. Ἐκ τῆς προχείρου ἐξετάσεως τῶν διδακτικῶν βιβλίων συνήγαγε τὸ συμπέρασμα ὅτι εἰς μὲν τὴν γεωμετρίαν ἢ διδακτέα ὕλη εἶναι περιόπου ἢ αὐτὴ μὲ τὴν εἰς τὰ ἡμέτερα σχολεῖα Μέσης Ἐκπαίδευσως διδασκομένην, εἰς δὲ τὴν Ἀλγεβραν, Τριγωνομετρίαν, Φυσικὴν καὶ Χημειαν πλεον εὐνοῦσα.

στ') Ὁ κ. Μ. Κ. Μητσόπουλος κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἐν Μόσχᾳ παραμονῆς του ἐπισκέφη τὸ Γεωλογικόν, τὸ Παλαιοντολογικόν καὶ τὸ Ζωολογικόν Ἰνστιτούτον, τὰ ὁποῖα ἀποτελοῦν παραοτήματα τῆς Ἀκαδημίας τῶν Ἐπιστημῶν ἐπίσης ἐπισκέφη τὰ Ἔργαστήρια Ὄρνυτολογίας, Πετρολογίας, Γεωλογίας καὶ Παλαιοντολογίας τοῦ Πανεπιστημίου.

Ὁ καθηγητὴς κ. Φερόφ εἶχε τὴν εὐγενῆ καλωσύνην νὰ δωρήσῃ διὰ τὰς συλλογὰς τοῦ Γεωλογικοῦ καὶ Παλαιοντολογικοῦ Μουσείου τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν τραπεζίτας τοῦ ἐλέφαντος τοῦ πρωτογενοῦς (μαμμούθ), τῶν ὁποίων ἔστρεψεν τὸ ἡμέτερον Μουσεῖον.

Ὁ καθηγητὴς Μ. Κ. Μητσόπουλος κατὰ τὴν ἐκεῖ παραμονὴν του προσέφερεν ὀλόκληρον τὴν σειρὰν τοῦ ὑπὸ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν ἐκδομένου περιοδικοῦ «*Annales géologiques des pays Helléniques*». Εἰς ἀντάλλαγμα τῆς προσφορᾶς ταύτης ὁ καθηγητὴς κ. R. Merklin ἀπέστειλε διὰ τὴν βιβλιοθήκην τοῦ Γεωλογικοῦ καὶ Παλαιοντολογικοῦ Ἐργαστηρίου τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν σειρὰν γεωλογικῶν καὶ παλαιοντολογικῶν δημοσιευμάτων τῆς Ἀκαδημίας Μόσχας.

Ὁ κ. Μητσόπουλος κατὰ τὴν διέλευσίν του ἐκ Πετροπόλεως καὶ Κιέβου ἐπισκέφη ὡσαύτως ἰδρύματα καὶ μουσεῖα τῆς εἰδικότητός του, τὸ δὲ Παλαιοντολογικόν Ἰνστιτούτον τοῦ Κιέβου προσέφερεν ἐπίσης καὶ τοῦτο τρεῖς τραπεζίτας τοῦ ἐλέφαντος τοῦ πρωτογενοῦς διὰ τὰς συλλογὰς τοῦ Παλαιοντολογικοῦ Μουσείου Ἀθηνῶν. Καὶ ὁ κ. Μητσόπουλος κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἐπισκέψεως ταύτης εἰς Ρωσίαν ἔτυχεν ἐκ μέρους τῶν ἐκεῖ συναδέλφων του ἐξαιρετικῶν φιλοφρονήσεων καὶ περιποιήσεων.

Γεώργ. Ἀθανασιάδης - Νόβας